

ZOBOWIĄZANIA

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

Adam Brzozowski, Jacek Jastrzębski, Maciej Kaliński
Wojciech J. Kocot, Elżbieta Skowrońska-Bocian

SERIA AKADEMICKA

WYDANIE

3

PIKTOGRAMY

wskazują ważne elementy
książki i ułatwiają
ich odnalezienie

Ważne

Przykłady

Podstawa prawna
Kontekst prawny

Pytania
Zadania

Rozwiązania
Odpowiedzi

Stanowisko stron
Pogląd

Orzecznictwo

Literatura

Historia

Nowe przepisy

ZOBOWIĄZANIA

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

Adam Brzozowski, Jacek Jastrzębski, Maciej Kaliński
Wojciech J. Kocot, Elżbieta Skowrońska-Bocian

SERIA AKADEMICKA

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

3

Stan prawny na 1 grudnia 2020 r.

Wydawca
Agata Jędrasik

Redaktor prowadzący
Joanna Ołówek

Opracowanie redakcyjne
Małgorzata Masłowska

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Poszczególne rozdziały opracowali:

Adam Brzozowski: II, III, IV, VI, VII

Maciej Kaliński: I § 2, V, VIII–X, XV–XXVIII, XXX–XXXI, XXXIV–XXXVI, XXXIX, XL

Jacek Jastrzębski: XIII, XIV, XXXII, XXXIII, XXXVII, XXXVIII, XLI

Elżbieta Skowrońska-Bocian: XI, XII, XXIX

Wojciech J. Kocot: XLII

Adam Brzozowski i Wojciech J. Kocot: I § 1 i § 3

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8223-581-4
3. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
Wstęp	19
Rozdział I	
Informacje wstępne	21
§ 1. Przedmiot części szczegółowej prawa zobowiązań	23
§ 2. Związki umów i umowy związane	30
Rozdział II	
Umowa sprzedaży	35
§ 1. Definicja. Pojęcie i cechy umowy	37
§ 2. Podmioty i charakter prawny umowy. Forma umowy sprzedaży	40
§ 3. Przedmiot umowy	42
§ 4. Obowiązki stron umowy sprzedaży	44
1. Obowiązki sprzedawcy	44
2. Obowiązki kupującego	49
§ 5. Rękojmia za wady	52
§ 6. Stosunek uprawnień z tytułu rękojmi do roszczeń odszkodowawczych	65
§ 7. Roszczenie sprzedawcy w związku z wadliwością rzeczy sprzedanej	66
§ 8. Gwarancja przy sprzedaży	68
§ 9. Sprzedaż konsumencka	73
§ 10. Szczególne rodzaje sprzedaży	73
1. Sprzedaż na raty	74
2. Sprzedaż z zastrzeżeniem własności rzeczy sprzedanej	76
3. Sprzedaż na próbę lub z zastrzeżeniem zbadania rzeczy przez kupującego	78
4. Sprzedaż z zastrzeżeniem prawa odkupu	78
5. Prawo pierwokupu	80

Rozdział III

Umowa zamiany	85
§ 1. Definicja	85
§ 2. Przedmiot umowy zamiany	86
§ 3. Podmioty i charakter prawny umowy zamiany	87
§ 4. Odesłanie do umowy sprzedaży	88

Rozdział IV

Umowa dostawy	91
§ 1. Definicja umowy dostawy. Pojęcie dostawy	91
§ 2. Przedmiot umowy dostawy	93
§ 3. Podmioty i charakter prawny umowy dostawy	94
§ 4. Obowiązki stron	95
§ 5. Odesłanie do umowy sprzedaży	96

Rozdział V

Kontraktacja	97
§ 1. Pojęcie	97
§ 2. Obowiązki stron	99
§ 3. Zmiana posiadacza gospodarstwa	100
§ 4. Przedawnienie	101

Rozdział VI

Umowa o dzieło	103
§ 1. Definicja. Pojęcie i cechy umowy o dzieło	104
§ 2. Podmioty i charakter prawny umowy o dzieło	106
§ 3. Przedmiot umowy o dzieło	107
§ 4. Miejsce umowy o dzieło w systemie umów	112
§ 5. Obowiązki stron umowy o dzieło	116
§ 6. Zagadnienia szczegółowe	123

Rozdział VII

Umowa o roboty budowlane	125
§ 1. Definicja. Pojęcie i cechy umowy o roboty budowlane	126
§ 2. Charakter prawny umowy o roboty budowlane	136
§ 3. Przedmiot umowy o roboty budowlane. Strona podmiotowa umowy o roboty budowlane. Forma umowy	136
§ 4. Odpowiedzialność wobec podwykonawców	137
§ 5. Gwarancja zapłaty za roboty budowlane	142
§ 6. Podstawowe prawa i obowiązki stron	145

Rozdział VIII

Najem	151
§ 1. Unormowania ogólne. Pojęcie	152
§ 2. Obowiązki stron	155
§ 3. Przedawnienie	159
§ 4. Zbycie przedmiotu najmu	159
§ 5. Najem lokali	161
§ 6. Najem lokali mieszkalnych	164

Rozdział IX

Dzierżawa	173
§ 1. Pojęcie	174
§ 2. Obowiązki stron	176
§ 3. Pierwokup dzierżawcy gruntu rolnego	178

Rozdział X

Bezczynszowe użytkowanie gruntów rolnych	179
---	-----

Rozdział XI

Użyczenie	181
§ 1. Ogólna charakterystyka	181
§ 2. Podmioty umowy	183
§ 3. Przedmiot umowy	183
§ 4. Treść umowy	184
§ 5. Odpowiedzialność stron	186
§ 6. Czas trwania stosunku użyczenia	187
§ 7. Przedawnienie roszczeń	188
§ 8. Użyczenie a inne zbliżone stosunki prawne oraz faktyczne	189

Rozdział XII

Pożyczka	191
§ 1. Ogólna charakterystyka	191
§ 2. Podmioty umowy	193
§ 3. Przedmiot pożyczki	193
§ 4. Treść umowy	194
§ 5. Odpowiedzialność stron	198
§ 6. Przedawnienie roszczeń	199
§ 7. Stosunki prawne podobne do pożyczki	199

Rozdział XIII

Umowa kredytu	201
§ 1. Pojęcie umowy kredytu i jej regulacja	202

§ 2. Kredyt a pożyczka	203
§ 3. Zdolność kredytowa	205
§ 4. Umowa kredytu – strony, treść i forma	207
§ 5. Istotne elementy stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu	208
1. Oddanie środków pieniężnych do dyspozycji klienta	208
2. Oprocentowanie i prowizja	209
3. Monitorowanie sposobu wykorzystania kredytu i zdolności kredytowej	210
4. Wypowiedzenie	210
5. Spłata kredytu	212
§ 6. Znaczenie i rodzaje kredytów	213
§ 7. Kredyt konsumencki	214
§ 8. Ochrona konsumentów w zakresie kredytów hipotecznych	216

Rozdział XIV

Umowa rachunku bankowego	221
§ 1. Pojęcie umowy rachunku bankowego	222
§ 2. Charakterystyka umowy rachunku bankowego. Prawa i obowiązki stron	224
§ 3. Strony umowy o rachunek bankowy	227
§ 4. Rodzaje rachunków bankowych	228
1. Rachunki rozliczeniowe, w tym rachunki bieżące i pomocnicze	229
2. Rachunki lokat terminowych	229
3. Rachunki oszczędnościowe, rachunki oszczędnościowo- rozliczeniowe oraz rachunki terminowych lokat oszczędnościowych (rachunki typu oszczędnościowego)	230
4. Rachunki powiernicze	237
5. Rachunek VAT	240
§ 5. Rachunek wspólny	240
§ 6. Wygaśnięcie umowy rachunku bankowego	242
§ 7. Zbiorcze informacje o rachunkach i Centralna informacja	244
§ 8. Przedawnienie roszczeń	245

Rozdział XV

Zlecenie	247
§ 1. Pojęcie	248
§ 2. Stanowisko prawne zleceniobiorcy	249
§ 3. Odpłatność	250
§ 4. Obowiązki stron	251
§ 5. Wypowiedzenie i ustanie zlecenia	256
§ 6. Przedawnienie	259
§ 7. Umowy o świadczenie usług	259

Rozdział XVI

Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia	263
§ 1. Pojęcie	264
§ 2. Obowiązki stron	267

Rozdział XVII

Umowa agencyjna	271
§ 1. Pojęcie	271
§ 2. Wynagrodzenie agenta	274
§ 3. Obowiązki stron	276
§ 4. Prawo zastawu	276
§ 5. Ustanie umowy	277
§ 6. Świadczenie wyrównawcze	278
§ 7. Umowa o ograniczeniu konkurencji	279

Rozdział XVIII

Umowa leasingu	281
§ 1. Pojęcie	282
§ 2. Obowiązki stron	284

Rozdział XIX

Umowa komisu	289
§ 1. Pojęcie	289
§ 2. Obowiązki stron	291
§ 3. Rękojmia	293
§ 4. Prawo zastawu	294

Rozdział XX

Umowa przewozu	295
§ 1. Uwagi ogólne	296
§ 2. Przewóz osób	298
§ 3. Przewóz rzeczy	301

Rozdział XXI

Umowa spedycji	305
-----------------------------	-----

Rozdział XXII

Przechowanie	311
---------------------------	-----

Rozdział XXIII

Depozyt nieprawidłowy	315
------------------------------------	-----

Rozdział XXIV**Odpowiedzialność, prawo zastawu i przedawnienie roszczeń**

utrzymujących hotele i podobne zakłady	317
§ 1. Zasady odpowiedzialności	318
§ 2. Odszkodowanie	319
§ 3. Prawo zastawu	320
§ 4. Przedawnienie	320

Rozdział XXV

Umowa składu	321
§ 1. Pojęcie	321
§ 2. Odpowiedzialność	324

Rozdział XXVI

Umowa ubezpieczenia	325
§ 1. Uwagi ogólne	326
§ 2. Pojęcie	328
§ 3. Zawarcie umowy i powstanie odpowiedzialności. Obowiązki stron	333
§ 4. Przedawnienie	336
§ 5. Ubezpieczenia majątkowe	336
§ 6. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej	340
§ 7. Ubezpieczenie mienia	341
§ 8. Ubezpieczenia osobowe	341

Rozdział XXVII

Spółka	345
§ 1. Pojęcie	346
§ 2. Majątek wspólny	349
§ 3. Odpowiedzialność	350
§ 4. Działalność spółki	350
§ 5. Stosunki wspólników	352
§ 6. Wypowiedzenie	353
§ 7. Zgon wspólnika. Ustanie spółki	355

Rozdział XXVIII

Darowizna	357
§ 1. Pojęcie	358
§ 2. Odpowiedzialność darczyńcy	361
§ 3. Polecenie. Darowizna obciążliwa	361
§ 4. Odwołanie	362

Rozdział XXIX

Przekazanie nieruchomości	367
§ 1. Uwagi ogólne	367
§ 2. Ogólna charakterystyka umowy	369
§ 3. Podmioty umowy	369
§ 4. Przedmiot umowy przekazania	371
§ 5. Treść umowy	372
§ 6. Odpowiedzialność stron	372
§ 7. Uwagi końcowe	373

Rozdział XXX

Renta	375
--------------------	-----

Rozdział XXXI

Dożywocie	383
------------------------	-----

Rozdział XXXII

Poręczenie	391
§ 1. Pojęcie i ogólna charakterystyka umowy poręczenia	391
§ 2. Przedmiot poręczenia. Poręczenie za dług przyszły, rodzajowe i generalne (globalne)	393
§ 3. Odpowiedzialność poręczyciela	394
§ 4. Akcesoryjność poręczenia	396
§ 5. Spełnienie świadczenia przez poręczyciela	399
§ 6. Poręczenie na tle małżeńskich stosunków majątkowych	401
§ 7. Szczególne przypadki poręczenia – poręczenie zwrotne, podporęczenie, wielość poręczycieli	402
§ 8. Poręczenie jako czynność bankowa	403

Rozdział XXXIII

Gwarancja bankowa	405
§ 1. Pojęcie gwarancji bankowej	405
§ 2. Samodzielność gwarancji i ukształtowanie zarzutów	407
§ 3. Stosunek do innych instytucji	410
§ 4. Zbywalność praw z gwarancji	411
§ 5. Skutki zapłaty na podstawie gwarancji	411
§ 6. Termin gwarancji i przedawnienie roszczeń	412
§ 7. Potwierdzenie gwarancji	413
§ 8. Regwarancja	413

Rozdział XXXIV

Ugoda	415
--------------------	-----

Rozdział XXXV

Przyrzeczenie publiczne	419
§ 1. Uwagi ogólne	420
§ 2. Przyrzeczenie zwykłe	422
§ 3. Przyrzeczenie nagrody konkursowej	423

Rozdział XXXVI

Przekaz	425
§ 1. Pojęcie	426
§ 2. Przyjęcie przekazu	427

Rozdział XXXVII

Akredytywa	431
§ 1. Regulacja i normatywne typy akredytywy	431
§ 2. Akredytywa dokumentowa	432
1. Pojęcie i funkcja	432
2. Konstrukcja prawna. Odpowiedzialność banku otwierającego	434
3. Termin ważności i przedawnienie roszczeń	436
4. Akredytywa zabezpieczająca	437
5. Znaczenie praktyczne	437
§ 3. Akredytywa pieniężna	437

Rozdział XXXVIII

Papiery wartościowe i znaki legitymacyjne w ogólności	441
§ 1. Uwagi wprowadzające o kodeksowej regulacji papierów wartościowych	442
§ 2. Ogólna koncepcja papieru wartościowego	443
1. Teorie papierów wartościowych	443
2. Pojęcie legitymacji formalnej	447
3. Teorie dotyczące powstania praw z papierów wartościowych	448
4. Kwestia zasady <i>numerus clausus</i> papierów wartościowych	450
§ 3. Rodzaje papierów wartościowych	452
1. Podział ze względu na sposób ustalania legitymacji formalnej i przenoszenia praw	452
1.1. Papiery wartościowe imienne	452
1.2. Papiery wartościowe na zlecenie	453
1.3. Papiery wartościowe na okaziciela	454
1.4. Papiery wartościowe zdematerializowane (rejestrowe)	455
2. Inne klasyfikacje lub typologie papierów wartościowych	456
§ 4. Znaki legitymacyjne	457
§ 5. Umarzanie papierów wartościowych	459

Rozdział XXXIX

Weksel	461
§ 1. Pojęcie	462
§ 2. Odpowiedzialność	465
§ 3. Indos	466
§ 4. Awal	467
§ 5. Przedawnienie	467

Rozdział XL

Czek	469
§ 1. Pojęcie	470
§ 2. Rodzaje czeków	472

Rozdział XLI

Obligacje	475
§ 1. Pojęcie obligacji	476
§ 2. Zdolność emisyjna	479
§ 3. Funkcje obligacji	480
§ 4. Świadczenie emitenta	480
§ 5. Zabezpieczenie obligacji	481
§ 6. Szczególne rodzaje obligacji	482
§ 7. Emisja obligacji	485
§ 8. Umowa o gwarancję emisji	486
§ 9. Agent emisji	487
§ 10. Umowa o reprezentację	489
§ 11. Zgromadzenie obligatariuszy i zmiana warunków emisji	489

Rozdział XLII

Umowy nienazwane	493
§ 1. Pojęcie umów nienazwanych	494
§ 2. Umowy kompensacyjne	500
§ 3. Umowy o świadczenie kompleksowej usługi pośrednictwa handlowego	505
1. Umowa dystrybucyjna	507
2. Umowa faktoringu	513
3. Umowa outsourcingu	521
§ 4. Kontrakty (instrumenty) pochodne	524
1. Kontrakt opcyjny (opcja)	527
2. Kontrakt terminowy <i>futures</i> i <i>forward</i>	530
3. Swap	532
§ 5. Umowy dotyczące obrotu prawami na dobrach niematerialnych	535
1. Franchising	535

2. Umowa <i>know-how</i>	539
§ 6. Umowy organizacyjne w obrocie gospodarczym (ugrupowania gospodarcze)	543
1. Umowy typu <i>joint-venture</i>	543
2. Umowa koncernowa	549
3. Umowa kooperacyjna (o kooperację przemysłową)	551
§ 7. Umowy zawierane mechanicznie	555
Skorowidz przedmiotowy	573

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.)
- k.c. niem. – niemiecki Kodeks cywilny z 18.08.1896 r.
- k.m. – ustawa z 18.09.2001 r. – Kodeks morski (Dz.U. z 2018 r. poz. 2175 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. poz. 483 ze sprost. i zm.)
- konwencja ateńska – Konwencja ateńska w sprawie przewozu morzem pasażerów i ich bagażu, 1974, sporządzona w Atenach dnia 13.12.1974 r. (Dz.U. z 1987 r. poz. 108 ze zm.)
- konwencja montrealaska – Konwencja o ujednoczeniu niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego (Dz.Urz. UE L 194 z 2001 r., s. 39)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm.)
- k.r.o. – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1526 ze zm.)
- p.b. – ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1896 ze zm.)
- p.bud. – ustawa z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2020 r. poz. 1333 ze zm.)
- p.cz. – ustawa z 28.04.1936 r. – Prawo czekowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 462)
- p.p. – ustawa z 23.11.2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1041)
- p.przew. – ustawa z 15.11.1984 r. – Prawo przewozowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 8)
- p.restr. – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2020 r. poz. 814 ze zm.)
- p.u. – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1228 ze zm.)
- p.weksl. – ustawa z 28.04.1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 160)

p.z.p.	–	ustawa z 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.; uchylona z dniem 1.01.2020 r.)
u.BFG	–	ustawa z 10.06.2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz.U. z 2020 r. poz. 842 ze zm.)
u.d.u.r.	–	ustawa z 11.09.2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2020 r. poz. 895 ze zm.)
u.g.n.	–	ustawa z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1990 ze zm.)
u.k.h.	–	ustawa z 23.03.2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1027)
u.k.k.	–	ustawa z 12.05.2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2019 r. poz. 1083 ze zm.)
u.o.	–	ustawa z 15.01.2015 r. o obligacjach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1208 ze zm.)
u.o.1995	–	ustawa z 29.06.1995 r. o obligacjach (Dz.U. z 2014 r. poz. 730 ze zm.; uchylona z dniem 1.07.2015 r.)
u.o.p.w.	–	ustawa z 29.07.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 623 ze zm.)
u.p.k.	–	ustawa z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta (Dz.U. z 2020 r. poz. 287 ze zm.)
u.u.o.UFG	–	ustawa z 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2214 ze zm.)

Czasopisma i publikatory

AUL	–	Acta Universitatis Lodziensis
AUMCS	–	Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska
AUWr	–	Acta Universitatis Wratislaviensis
BOSN	–	Baza Orzeczeń Sądu Najwyższego (dostępna na stronie: www.sn.pl)
BSN	–	Biuletyn Sądu Najwyższego
Dz.U.	–	Dziennik Ustaw
Dz.Urz. UE	–	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej (od 1.02.2003 r.)
Dz.Urz. WE	–	Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich (przed 1.02.2003 r.)
EPS	–	Europejski Przegląd Sądowy
GSP	–	Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
KPP	–	Kwartalnik Prawa Prywatnego
LEX	–	system informacji prawnej Wolters Kluwer Polska
MoP	–	Monitor Prawniczy
MPB	–	Monitor Prawa Bankowego

NP	–	Nowe Prawo
NPN	–	Nowy Przegląd Notarialny
ONSA	–	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
OSA	–	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSAiSN	–	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych i Sądu Najwyższego
OSAE	–	Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Łodzi
OSNAPiUS	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCP	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC-ZD	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna – Zbiór Dodatkowy
OSNP	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	–	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	–	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK-A	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; Zbiór Urzędowy, Seria A
PA	–	Prawo Asekuracyjne
Pał.	–	Palestra
PB	–	Prawo Bankowe
PiP	–	Państwo i Prawo
PiZS	–	Praca i Zabezpieczenie Społeczne
POSAG	–	Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
PP	–	Przegląd Podatkowy
PPH	–	Przegląd Prawa Handlowego
PPHZ	–	Problemy Prawne Handlu Zagranicznego
PPR	–	Przegląd Prawa Rolnego
PPW	–	Prawo Papierów Wartościowych
PrSp	–	Prawo Spółek
PrzSejm	–	Przegląd Sejmowy
PS	–	Przegląd Sądowy
PUG	–	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rej.	–	Rejent
RPEiS	–	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
R.Pr.	–	Radca Prawny
Rz.	–	Rzeczpospolita
SC	–	Studia Cywilistyczne
SI	–	Studia Iuridica
SIS	–	Studia Iuridica Silesiana
SłPr	–	Służba Pracownicza
SP	–	Studia Prawnicze
SPP	–	Studia Prawa Prywatnego
ST	–	Samorząd Terytorialny
TPP	–	Transformacje Prawa Prywatnego
WPP	–	Wojskowy Przegląd Prawniczy
ZNUJ	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

-
ZNUJ PWiOWI	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej
ZNUŚ	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Śląskiego

Organy i instytucje

KDPW	–	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych
KIO	–	Krajowa Izba Odwoławcza przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych
NSA	–	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	–	Sąd Apelacyjny
SN	–	Sąd Najwyższy
SO	–	Sąd Okręgowy
TK	–	Trybunał Konstytucyjny
WSA	–	Wojewódzki Sąd Administracyjny

WSTĘP

Niniejszy podręcznik stanowi kontynuację problematyki prawa zobowiązań omówionej w podręczniku „Zobowiązania. Część ogólna” Adama Brzozowskiego, Jacka Jastrzębskiego, Macieja Kalińskiego i Elżbiety Skowrońskiej-Bocian, którego dwa wydania ukazały się w ubiegłych latach. Przygotowanie podręcznika z zakresu części szczegółowej prawa zobowiązań jest zawsze dużym wyzwaniem, nie tylko z uwagi na złożony charakter współczesnej problematyki prawa umów, lecz także ze względu na fakt, iż była ona już przedmiotem rozważań w polskim piśmiennictwie prawniczym. Istniejące podręczniki powstałe pod rządami Kodeksu cywilnego wyszły spod pióra znakomitych polskich cywilistów (profesorowie: Alfred Ohanowicz i Józef Górski, Witold Czachórski, Zbigniew Radwański i Janina Panowicz-Lipska).

Prawo zobowiązań ulega dynamicznym przekształceniom. Istotnie zwiększa się znaczenie prawa umów w systemie polskiego prawa prywatnego. We współczesnej gospodarce kapitalistycznej, zdominowanej przez nowoczesne technologie informatyczne, zaczynają przeważać umowy zobowiązujące (kontrakty), regulujące szeroko rozumiany rynek wymiany dóbr i usług na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym, w stosunkach zarówno z udziałem konsumenta, jak i między przedsiębiorcami. Z tych względów odrębny rozdział poświęcono umowom nienazwanym, które odgrywają coraz istotniejszą rolę w obrocie handlowym. Jego dynamiczny rozwój jest aktywnie wspierany przez instytucje Unii Europejskiej. W modernizacji regulacji kontraktów duże znaczenie mają ratyfikowane konwencje międzynarodowe (przede wszystkim konwencja wiedeńska z 1980 r. o międzynarodowej sprzedaży towarów) czy *lex mercatoria* – ogólne reguły prawa modelowego: Zasady Europejskiego Prawa Kontraktów (PECL), Wspólna Rama Odniesienia (DCFR) oraz Zasady Międzynarodowych Kontraktów Handlowych UNIDROIT; a także wzorce kontraktów nienazwanych, rekomendowane i zwyczajowo stosowane przez prywatne organizacje międzynarodowe, stowarzyszenia czy izby handlowe.

Oddawane do rąk Czytelników opracowanie uwzględnia wiele lat doświadczeń dydaktycznych autorów, będących wynikiem prowadzenia wykładów kursowych, seminariów i innych zajęć poświęconych problematyce prawa umów. Doświadczenia te pokazują, jak wiele trudności nadal sprawia studentom opanowanie zagadnień należących do

tw. części szczegółowej prawa zobowiązań. Nie bez znaczenia jest też aktywny udział autorów w praktyce kontraktowej w ramach wykonywania zawodów prawniczych.

Niniejsze opracowanie jest kierowane głównie do słuchaczy studiów prawniczych, którzy kontynuują (po części ogólnej zobowiązań) swoją przygodę, a może należałoby powiedzieć – zmagania, z prawem cywilnym. Dlatego też podręcznik jest próbą przedstawienia omawianych kontraktów na tle praktyki kontraktowej oraz judykatury, z uwzględnieniem tego, że prawo cywilne jest „prawem dnia codziennego”. O ile można sobie wyobrazić nasze życie bez osobistego kontaktu z prawem karnym czy bez większego angażowania się w stosunki administracyjnoprawne, o tyle w rozmaitych stosunkach kontraktowych człowiek pozostaje przez całe swoje życie. Aby przekonać się, jak niebagatelną częścią prawa cywilnego jest prawo umów, wystarczy uświadomić sobie, w ilu z nich każdy z nas codziennie uczestniczy.

Pragniemy wyrazić ponadto nadzieję, że niniejszy podręcznik okaże się także przydatny prawnikom i praktykom obrotu cywilnoprawnego.

Systematyka opracowania nawiązuje do systematyki przyjętej w podręczniku profesora Witolda Czachórskiego, gdy chodzi o umowy nazwane, oraz w pewnym zakresie do tomu 9 *Systemu Prawa Prywatnego* (serii pod redakcją Zbigniewa Radwańskiego, redaktor tomu Wojciech Jan Katner), gdy chodzi o umowy nienazwane. Podstawowa literatura jest już tradycyjnie powoływana na początku każdego rozdziału, a opracowania monograficzne i bardziej szczegółowe – w toku rozważań, w formie bezpośrednich odesłań do literatury i orzecznictwa. Ułatwieniu korzystania z podręcznika służyć mają piktogramy wskazujące na rodzaj informacji zamieszczonych w poszczególnych fragmentach tekstu.

Trzecie wydanie podręcznika *Prawo zobowiązań. Część szczegółowa* uwzględnia zmiany dotyczące omawianej tematyki, które nastąpiły w legislacji, judykaturze i doktrynie od chwili ukazania się poprzedniego wydania podręcznika – w roku 2017.

Autorzy
Warszawa, 15.11.2020 r.

Rozdział I

INFORMACJE WSTĘPNE

Literatura prawa zobowiązań jest bardzo obszerna. Podkreślić należy, że do materii części szczegółowej prawa zobowiązań odnosi się zdecydowana większość opracowań poświęconych całościowo problematyce prawa zobowiązań – a więc zarówno części ogólnej, jak i części szczegółowej. Opracowania poświęcone wyłącznie wybranym zagadnieniom części szczegółowej powołano na wstępie poszczególnych rozdziałów podręcznika.

1

Dla części szczegółowej prawa zobowiązań pewne znaczenie mają, przede wszystkim w odniesieniu do problemu „grupowania umów nazwanych”, pozycje literatury powstałe w okresie poprzedzającym wejście w życie Kodeksu zobowiązań i pod rządami Kodeksu zobowiązań. Jako podstawowe pozycje literatury należy więc wskazać: E. Till, *Polskie prawo zobowiązań (Część ogólna), Projekt wstępny z motywami*, Lwów 1923; R. Longchamps de Bérier, *Uzasadnienie projektu Kodeksu zobowiązań (z uwzględnieniem ostatecznego tekstu Kodeksu)*, Warszawa 1934 i lata następne; R. Longchamps de Bérier, *Zobowiązania*, Lwów 1934–1938 (w postaci zeszytów); J. Korzonek, I. Rosenbluth, *Kodeks zobowiązań. Komentarz*, t. 1, Kraków 1934; t. 2, Kraków 1935; L. Domański, *Instytucje Kodeksu zobowiązań. Część ogólna*, Warszawa 1937, *Część szczególna*, t. 1, Warszawa 1938; F. Zoll, *Zobowiązania w zarysie*, Warszawa 1945. W odniesieniu do prac nad Kodeksem cywilnym zob. W. Czachórski, *Przebieg prac nad kodyfikacją prawa cywilnego*, SP 1970/26–27.

Współczesne opracowania doktrynalne z zakresu prawa zobowiązań są stosunkowo liczne i nie sposób wymienić ich wyczerpująco. Należy jednak zwrócić uwagę na opracowania o charakterze podstawowym, a do takich przede wszystkim trzeba zaliczyć *Systemy Prawa*. W latach 70. i 80. XX w. ukazywał się *System Prawa Cywilnego* (Ossolineum), red. W. Czachórski. Wypada zwrócić uwagę na tom III, cz. 1, red. Z. Radwański, Ossolineum 1981; tom III, cz. 2, red. S. Grzybowski, Ossolineum 1976. Kolejnym przedsięwzięciem wydawniczym tego typu jest *System Prawa Prywatnego*, red. Z. Radwański. Części szczegółowej prawa zobowiązań poświęcone zostały: t. 7 (umowy nazwane), red. J. Rajska, Warszawa 2018; t. 8 (umowy nazwane), red. J. Panowicz-Lipska, Warszawa 2011; t. 9 (umowy nienazwane), red. W. Katner, Warszawa 2018.

Poza *Systemami* funkcjonuje obecnie kilka dużych komentarzy do Kodeksu cywilnego: *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2019; *Kodeks cywilny*, t. 2, *Komentarz do art. 450–1088*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2018; *Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania*, t. 1 i 2, red. G. Bieniek, Warszawa 2011; *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 3, cz. 2, *Zobowiązania – część szczegółowa*, red. A. Kidyba, Warszawa 2014; *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 3B, *Zobowiązania. Część szczegółowa*, red. K. Osajda, Warszawa 2017; *Kodeks cywilny*, t. 2, *Komentarz. Art. 450–1088*, red. M. Gutowski, Warszawa 2016.

Należy ponadto wskazać podręczniki poświęcone prawu zobowiązań. Są to: W. Czachórski, A. Brzozowski, M. Safjan, E. Skowrońska-Bocian, *Prawo zobowiązań. Zarys wykładu*, Warszawa 2009; Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, *Zobowiązania – część szczegółowa*, Warszawa 2019.

Większość powołanych wyżej opracowań podlegała i podlega aktualizacji oraz doczekała się kilku wydań. Z oczywistych względów zalecane jest korzystanie z wydań najnowszych.

Tematyce zobowiązań poświęcono również liczne prace monograficzne. Są one uwzględniane, jak zaznaczono wyżej, w ramach zestawienia literatury do poszczególnych rozdziałów. Opracowania z zakresu prawa zobowiązań znajdują się w wielu periodykach prawniczych („Kwartalnik Prawa Prywatnego”, „Państwo i Prawo”, „Przegląd Sądowy”, „Palestra”, „Przegląd Prawa Handlowego”, „Rejent”, „Monitor Prawniczy”, „Prawo Spółek”, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” i innych).

Znajomość orzecznictwa, w tym poglądów Sądu Najwyższego, odgrywa istotną rolę w procesie zrozumienia prawa regulującego prawo części szczegółowej zobowiązań. Ważniejsze orzeczenia Sądu Najwyższego są publikowane we własnych zbiorach, takich jak Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego oraz Biuletyn Sądu Najwyższego. W zakresie problematyki prawa rzeczowego są to zbiory orzeczeń Izby Cywilnej. Orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych wraz z uzasadnieniami publikowane jest na bieżąco w postaci elektronicznej w systemach informacji prawnej, np. LEX. Istotnym źródłem wiedzy o orzecznictwie sądowym jest wydawany przez Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk miesięcznik „Orzecznictwo Sądów Polskich”, w którym publikuje się orzeczenia wraz z komentarzami autorów wywodzących się ze środowisk nauki i praktyki. Z kolei orzeczenia sądów powszechnych publikowane są w zbiorach pod nazwami Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych oraz Orzecznictwo Sądów Gospodarczych. Wybrane orzeczenia sądowe wraz z glosami publikuje się także w niektórych czasopismach prawniczych, takich jak m.in. „Glosa”, „Państwo i Prawo”, „Palestra”, „Rejent” czy „Radca Prawny”. Duży wpływ na proces kształtowania oraz interpretacji norm prawa cywilnego wywierało do niedawna orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, publikowane w zbiorze Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Urzędowy.

Ostatnio jednak rola judykatury ulega istotnej zmianie. W najnowszym orzecznictwie skuteczność wyroków może być kwestionowana ze względów formalnych.

Zob. uchwałę SN z 23.01.2020 r., BSA I-4110-1/20 (Izba Cywilna, Izba Karna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, OSNKW 2020/2, poz. 7, LEX nr 2784794) i wyrok TSUE z 19.11.2019 r., C-585/18,

C-624/18, C-625/18, CURIA. W uchwale SN, stosując prawo europejskie i wykładnię TSUE, nakazał każdorazowo badać, czy w składzie orzekającym nie zasiadała osoba, w stosunku do której istnieje uzasadniona obawa co do naruszenia standardów niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Zob. też wyrok TK z 20.04.2020 r., U 2/20 (M.P. 2020 r., poz. 376), w którym uznano ww. uchwałę SN za niezgodną z Konstytucją, mimo braku takiej kompetencji TK wprost w art. 188 Konstytucji RP. Wyrok ten nie jest jednak wiążący dla organu stosującego prawo europejskie zgodnie z wykładnią TSUE (por. wyroki ETS w sprawach: *Amministrazione delle Finanze dello Stato v. Simmenthal SA* z 9.03.1978 r., C-106/77; *G. Defrenne v. Société anonyme belge de navigation aérienne Sabena* z 8.04.1976 r., C-43/75; *J. Reyners v. État belge* z 21.06.1974 r., C-2/74; *Flaminio Costa v. E.N.E.L.* z 15.07.1964 r., C-6/64; *NV Algemene Transport - en Expeditie Onderneming van Gend & Loos v. Holenderska Administracja Celna* z 5.02.1963 r., C-26/62 - CURIA).

Taki stan rzeczy ma negatywny wpływ na stabilność prawa i pewność obrotu. Prowadzi do obniżenia autorytetu wymiaru sprawiedliwości oraz znaczenia wypowiedzianych w judykaturze twierdzeń i reguł wykładni, które mogą zostać zakwestionowane nie ze względu na słabość argumentacji (co powinno być regułą), ale wadliwość powołania na urząd sędziego.

Także judykatura Trybunału Konstytucyjnego jest kwestionowana ze względu na istotne wątpliwości formalne powołania sędziów (wybór sędziego TK na miejsce już zajęte, niezgodność z prawem wyboru prezesa TK w grudniu 2016 r.).

Zestawienia literatury i orzecznictwa są również dostępne w rozmaitych programach komputerowych, zatem uzyskanie informacji typu bibliograficznego nie nastęrcza obecnie większych trudności.

§ 1. Przedmiot części szczegółowej prawa zobowiązań

Ustawodawca nie dzieli w zasadzie przepisów odnoszących się do prawa zobowiązań na część ogólną i część szczegółową, chociaż istnienie tego podziału uznaje. 2

Wskazuje się, że świadczy o tym kolejność regulowanych zagadnień; zob. Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, *Zobowiązania – część szczegółowa*, Warszawa 2019, s. 1.

Do części szczegółowej odnoszą się zarówno podstawowe kryteria wyodrębnienia prawa zobowiązań jako działu prawa cywilnego, jak i podstawowe zasady ogólne prawa zobowiązań.

Warto zatem przypomnieć, że prawo zobowiązań jest wyodrębnionym działem podstawowej gałęzi prawa prywatnego, jaką jest prawo cywilne. Znaczenie prawa 3

zobowiązań w ramach całości systemu prawa cywilnego wynika z roli, jaką odgrywają w życiu codziennym **stosunki wymiany dóbr i usług między podmiotami prawa cywilnego, reguluje ono bowiem obrót majątkowy między tymi podmiotami**. Wymiana dóbr i usług jest zatem podstawowym przedmiotem części szczegółowej prawa zobowiązań.

Co do zasady prawo zobowiązań normuje stosunki odnoszące się do wymiany dóbr i usług *inter vivos*.

Prawo zobowiązań w systemie polskiego prawa cywilnego w świetle uregulowań Kodeksu cywilnego i źródeł z nim związanych jest jednym z działów prawa majątkowego, podobnie jak prawo rzeczowe, prawo na dobrach niematerialnych i prawo spadkowe.

Por. szczególne uwagi dotyczące wyodrębnienia prawa zobowiązań i innych działów prawa cywilnego w: W. Czachórski, A. Brzozowski, M. Safjan, E. Skowrońska-Bocian, *Prawo zobowiązań. Zarys wykładu*, Warszawa 2009; A. Brzozowski, J. Jastrzębski, M. Kaliński, E. Skowrońska-Bocian, *Zobowiązania. Część ogólna*, Warszawa 2019; Z. Radwański, A. Olejniczak, *Zobowiązania – część ogólna*, Warszawa 2018; Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, *Zobowiązania – część szczegółowa*, Warszawa 2019.

Stosunek wzajemny między tzw. częścią ogólną prawa cywilnego i częścią szczegółową prawa zobowiązań wynika z roli, jaką odgrywają przepisy części ogólnej. Część ogólna, w wyższym stopniu niż inne działy prawa cywilnego, stwarza podstawę do rozwijania pewnych ogólniejszych pojęć prawnych, do konstruowania ogólniejszych teorii przenikających całość materii prawa cywilnego. Znajduje ona zastosowanie we wszystkich działach prawa cywilnego, a więc i prawa zobowiązań – jeżeli w tych działach nie postanowiono inaczej. Zawiera ona również pewną liczbę najbardziej podstawowych zasad odnoszących się do wszystkich działów, np. zasad dotyczących stosowania i interpretacji przepisów prawa lub umów, nadużycia prawa podmiotowego, czynności prawnych ogółem, przedstawicielstwa, biegu terminów, przedawnienia roszczeń itd. Dla części szczegółowej prawa zobowiązań podstawowe znaczenie ma uregulowanie odnoszące się do czynności prawnych kształtujących stosunki umowne. Wypada bowiem przypomnieć, że przez pojęcie umowy rozumieć należy zarówno czynność prawną, jak i stosunek prawny powstały w wyniku dokonania tej czynności.

Wskazać należy dalej, że w praktyce liczne stosunki prawne unormowane przez prawo rzeczowe i prawo zobowiązań często się uzupełniają i warunkują nawzajem.

Np. Sprzedaż rzeczy jako stosunek typu zobowiązaniowego przygotowuje w zasadzie przeniesienie własności ze sprzedającego na kupującego, tj. przygotowuje czynność typu rzeczowego. Z punktu widzenia pojęć prawnych ustawa traktuje obie te kwestie rozłącznie. W świetle sformułowań Kodeksu cywilnego sprzedawca zobowiązuje się przenieść włas-

ność rzeczy na kupującego (art. 535 k.c.) i już przez to powstaje zobowiązanie. Wykonaniem tego zobowiązania ma być dopiero samo przeniesienie własności, regulowane przez prawo rzeczowe. Podobnie kupujący – jedynie zobowiązuje się wobec kontrahenta do zapłaty ceny. Wykonaniem tego zobowiązania będzie akt zapłaty, tj. przeniesienia własności oznaczonych jednostek pieniężnych na sprzedawcę.

§ Powiązanie sprzedaży i przeniesienia własności rzeczy sprzedanej w ujęciu prawa rzeczowego jest według Kodeksu cywilnego silniejsze, albowiem uważa się, że sprzedaż ma z reguły jednocześnie skutki rzeczowe (art. 155 § 1 k.c.).

Z teoretycznoprawnego punktu widzenia prawo zobowiązań jako zespół norm prawnych stanowi w zasadzie pewną całość w sobie zamkniętą. Nie oznacza to jednak, że niektóre stosunki prawne typu zobowiązaniowego lub typowi temu pokrewne (np. z uwagi na względny charakter więzi prawnej) nie zostały unormowane w innych działach prawa cywilnego, a nawet w innych działach prawa w ogóle. 4

Np. Zob.: unormowanie w prawie autorskim kwestii tzw. umów wydawniczych; unormowanie w prawie spadkowym kwestii zapisów lub długów spadkowych; unormowanie w prawie rodzinnym kwestii zobowiązań małżonków na tle przepisów o ustrojach majątkowych małżeńskich.

! W dziedzinie zobowiązań stosunkowo znaczna rola przypisywana jest **swobodzie kształtowania stosunków odpowiadających woli zainteresowanych**. Przejawia się ona przede wszystkim w sferze stosunków umownych. Prawo obowiązujące przewiduje jednak na tym polu pewne bariery. Są one stosunkowo nieliczne. Służą temu instytucje klauzul generalnych, zarówno w dziedzinie objętej częścią ogólną prawa cywilnego, jak i w dziedzinie objętej częścią szczegółową prawa zobowiązań. 5

Przepisy księgi trzeciej Kodeksu cywilnego w dużej części charakteryzują się względny zakresem obowiązywania. Pozostaje to w ścisłym związku z obowiązywaniem w prawie polskim **zasady swobody umów** (art. 353¹ k.c.). Przypomnieć wypada w tym miejscu fakt wyrażenia w noweli do Kodeksu z 28.07.1990 r. (Dz.U. poz. 321 ze zm.) w wyraźnym przepisie zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.). Upoważnia ona strony zawierające umowę do nadawania im treści odbiegającej często od dyspozytywnych norm poszczególnych umów typowych po to, by mógł być wyrażony *in concreto* cel, który ma być przez ich stosunek osiągnięty (zob. przede wszystkim rozdz. XLII). 6

Dla prawa zobowiązań istotne znaczenie ma więc podział norm na normy prawne bezwzględnie obowiązujące i względnie obowiązujące. Należy przypomnieć, że przepisy prawne, a raczej normy prawne wynikające z przepisów, mogą mieć różną moc wiążącą. Wyróżnia się: **normy o charakterze bezwzględnie obowiązującym** (*ius cogens*, normy imperatywne), **normy o charakterze względnie obowiązującym** (*ius dispositivum*) 7

Publikacja jest kontynuacją wykładu z zakresu części ogólnej zobowiązań i podręcznika *Zobowiązania. Część ogólna*. W opracowaniu w usystematyzowany i pogłębiony sposób przedstawiono zagadnienia związane głównie z treścią i wykonywaniem zobowiązaniowych umów nazwanych i nienazwanych, w tym zawieranych z udziałem konsumentów, a także między przedsiębiorcami.

Książka uwzględnia wieloletnie doświadczenie dydaktyczne autorów będące wynikiem prowadzenia wykładów kursowych, seminariów i innych zajęć poświęconych problematyce prawa umów, wynikające także z ich aktywnego udziału w praktyce kontraktowej w ramach wykonywania zawodów prawniczych.

Publikacja przeznaczona jest dla słuchaczy studiów prawniczych, kontynuujących naukę prawa zobowiązań. Stanowi także pomocne źródło informacji dla praktyków obrotu kontraktowego.

Adam Brzozowski – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Warszawskiego; radca prawny; autor wielu publikacji z zakresu części ogólnej prawa cywilnego, prawa rzeczowego i prawa zobowiązań.

Jacek Jastrzębski – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Warszawskiego; adwokat i radca prawny; Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego; członek Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów; autor licznych publikacji z zakresu prawa cywilnego i handlowego.

Maciej Kaliński – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik Katedry Prawa Cywilnego na Wydziale Prawa i Administracji UW; były wiceprzewodniczący Rady Legislacyjnej przy Premierze RP; autor licznych publikacji z zakresu odpowiedzialności odszkodowawczej, prawa wekslowego i czekowego oraz reprivatyzacji.

Wojciech J. Kocot – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik Katedry Prawa Cywilnego Porównawczego na Wydziale Prawa i Administracji UW; członek Komitetu Sterującego Akademickiego Projektu Kodeksu Cywilnego; autor wielu publikacji z zakresu prawa umów w krajowym i międzynarodowym obrocie handlowym, prawa konsumenckiego oraz obrotu elektronicznego.

Elżbieta Skowrońska-Bocian – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Warszawskiego i sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku; od lat zajmuje się problematyką prawa spadkowego, a także prawa rzeczowego (przede wszystkim zagadnieniem własności) i rodzinnego w zakresie stosunków majątkowych małżonków; jest autorytetem w tych dziedzinach; autorka wielu cenionych publikacji, w tym monografii, komentarzy oraz podręczników akademickich.

LEXOTEKA
więcej niż podręcznik

Poszukaj pozostałych podręczników
dostępnych online

www.lexoteka.pl

9788382235814 W03P01

ISBN 978-83-8223-581-4

9 788382 235814

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 69 ZŁ (W TYM 5% VAT)